

اداره مرکزی :

آنقره ده ، استانبول جاده سنده آنقره
معارف امینلکی باشنده کی دائره

استانبول بورسی :

استانبولده ، باب عالی جاده سنده ۸۷ نوروده
دائره مخصوصه

حیات

میان راه میان ... دیار راهای هر حیات فانی ...

نسخه هبرده ۱۰ غرورده .

سنگی پوسته ایله ۵ لیرا .
(اجنبی مملکتلر ایچین ۵ دولار) .

ایوه و اعلان ایشلری ایچین استانبول بورسه
مراجعت ایدیلیر .
یازی ایشلرینک مرجعی آنقره مرزیدر .

صافی : ۴۶

آنقره ، ۱۳ تشرین اول ، ۱۹۲۷

۲ نجی جلد

مصححه :

عصری کتبخانه لراحتیاجی

معارف و کالتی ، یارینکی کنجک عالنده
حصوله کله جک پک مهم برفکر ، و ذکا انقلابک
حامل و مؤثرلری سسز صداسسز حاضر لامقله
مشغول اولویور : یونان ، لاتین ، انگلیز ،
آلمان ، فرانسه ، ایتالیا ، روس ، اسقاندیناوه ،
اسپانیول ادبیاتلرندن بر چوق کزیده اثرلرک
اک معتنا قسملری ترجمه ایتدیریلور . دولت
مطبعه سی متدایاً بونلری طبع ایتکله مشغولدر .
لیسه پروغراملرنده کی تعدیلاتک ماهیتی « حیات »
قارئلرنجه مجهول ده کیلدر . ایشته بوتون بو حاضر-
لانا اثرلر بوسنده دن اعتباراً تورک کنجککنک
اوکنه قونیلاجق . آرتیق چوققلرمز ،
تا قرون اولادن بوکونه قادر غربک کچیردیکی
ادبی تکامللری ، متلرینی اوقویارق آکلایاجقندر .
اعتراف ایتمه لی یزکه مکتبلرمز شیمدی به قادر
طلبه روحنه مطالعه ذوقنی تام و عمومی اولارق
ویره میوردی . بو ذوق تأمین ایدیه مه نجه مملکتده
« اوقویان آدام » متدارینک آز قالاچنی
درکاردی . حالبوکه یکی تورکیه ، وجوده کتیردیکی
مهم انقلابک تقویه سی احتیاجنده در .
بو احتیاجی ده تأمین ایچون یارینکی نسلی دنیا فکر
و ذکاسندن خبردار اولارق یتشدیرمک ، اوکا
اوقومق ذوقنی بر اعتیاد حالنده ویرمک
اضطرابارنده در . دوشونمه لی که بیکلرجه نسخه
باصیلان بو اثرلر آنادولوزک هر گوشه سنده کیده جک
هر تورک چوجوغنک آله کچه بیله جکدر . بو عزیز
طوپراقلر اوزرنده کزرنک اویله یرلره تصادف
ایتشدیم که اوچ بش کتاب تدارک ایتک پک زور

بر ایشدی . و اویله چالیشقان خوجالره
کوروشمشدم که طلبه سنده توصیه ایده جک اثر
بولامادینی ایچون مضطرب و مأیوسدی . دیمک که
بودیار و دیارک ساکنلری اوقومغه محتاج و تشنه در .
اونی تأمین ایتکده بوکونکی اداره مزک اصلی
وظیفه لرندن در . معارف و کالتی بر حله ده بومهم
ایشه باشلامقله تورکیه معارف حیاتنده اک
مسعود بر انقلابی احضار ایتش اولویور .
بالوسیله شونی ده قید ایدیم که نشر ایدلمکده اولان
بورسالر آراسنده کندی ادبیاتمزه مائدا اولانلرده
واردر . ده کیل آنادولونک قویتو بر یرنده ،
حتی آنقره ده ، استانبولده ، از میرده بیله اسکی
یکی اثرلریمزی قولایجه تدارک ایتک غایت مشکل
وبعضاً همان همان غیر ممکندر : اساساً هیچ
طبع ایدیلنه یازمالردن صرف نظر ،
مثلاً بوکون برباقی ، برنهی دیوانی ، بر حدیقه-
السعدا ، بر نعیما تاریخی ... بولق قولایجه قابل
اولامیور . بولوندینی زمان ده اهلکار بر طبعک
متادی یا کلیشلریله اوغراشوق مجبوری حاصل
اولویور . اسکیلردن صرف نظر دها یکی اثرلر ،
مثلاً بر (رباب شکسته) تدارکی بیک مشکلاتله
حاصل اولمغه باشلادی . طبع ایدیلن رسالهلر
ایچنده نسخهلری اندر یازمالرده داخل اولدینی
حاله اسکی و یکی ادبی و فکری اثرلریمزده
واردر . تورک چوجوغی ادبیات درسنده اسمی
کچن ، مثلاً شیخی نک ، احمد پاشانک ، سنان
پاشانک ، فضولینک ، باقینک ... حتی اولیا
جلینک ، نعیمانک ... اثرلریله قولایجه قارشیلار

شاجقندر . عینی زمانده بویوک فکر انقلابلری ،
ادبی مسلکلی ، ادبی نوعلری اطرافیه و بونلر حقنده
تورلو تورلو نقطه لری ، نظریه لری کویستهرن
رساله لرده ینه بومیانده موجوددر .
مختلف ملتله مائدا اثرلرک تاریخده ومنسوب
اولدینی ادبیاتده کی موقعنی تورک چوجوغنه آکلاتیق
ایچون آریجه بر « عمومی ادبیات تاریخی » ده ترجمه
ایدیلک اوزره در . بو اثر دلالتیه تا اسکی
یونان و لاتین ادبیاتلرندن بوکونه قادر آوروپانک
کچیردیکی ذکا و حسی دورلر تورک طلبه سنک
کوزی اوکنده بولوناچقندر .
فقط مملکتله البته بو قاداری کافی ده کیلدر .
تورکیه نک هر طرفنده ، هیچ اولمازسه
شیمدی لک معین بویوک شهرلرده « عصری
کتبخانه لر » قطعاً لازمدر . اویله « عصری
کتبخانه لر » که یکی نسل اورالر کیتسین و کندی نک
احتیاجنی تطمین ایده جک اثرلر بولسون . بو
کون واقعا بالخاصه استانبولده محتواری اعتباریه
پک زنیکن کتبخانه لریمز واردر . فقط بونلر
یالکیز علمله مشغول اولانلرک ایشنه یارار .
هیچ بری « خلق ایچون » ده کیلدر .
اورالر کرچه تا آوروپادن مطالعلر کلیور ،
بو حال اسکی کتبخانه لریمزک اهمیتنی کویسترر .
فقط اونوتولمالی در که کلن آداملر علمی ، تاریخی
تدقیقات ایله مشغول اولانلردر ؛ مثلاً آیاصوفیه ،
نور عثمانیه ، کوپرولو ، راغب پاشا ... کتبخانه لرینه
کیریکز ، یا بوم بوش بولورسکز ویا برکوشه ده
ایکی اوچ کشینک ساکن ساکن اوقومقله ، نوط

ساز شاعر لر مزه عالم نوطر

اوکوز دده

- مجری اونجی عصر خلق شاعر لر مژدن -

اسکی مجموعه لرده اثر لرینه تصادف ایدیلن ساز شاعر لر مزك هانکی زمانده یاشادق لرینه عائد معلومات بولق ، فوق العاده مشكلدر . بونك مختلف سبیلرینی وقتيله « ملی تبعلر » مجموعه سنده کی مقاله مزده ایضاح ایتشدك . ایشته بوسبيله ، « کوهری ، عاشق عمر ، قایقچی مصطفی ، عاشق حسن ، قره جه اوغلان » کبی يك مشهور بعض عاشق لر مز حقهده « یکی مجموعه ، حیات ، تورك بوردی » صحیفه لرنده نشر ایتدیكمز مقاله لرله اون بش ییل اول « اقدام » ده چیقان مقاله لر مزده ویره بیلدیكمز معلومات استثنا ایديله جك اولورسه ، مجری اونجی عصر دن اون اوچونجی عصره قدر یتیشن ساز شاعر لر مز حقهده همان هیچ بر تاریخی تدقیقه ، مع الاسف ، حالاتصادف ایدیلور . بو اون بش سنه دن بری پایلان تدقیقات ، منحصرأ ، « ذهنی ، امراه ، سیرانی ، دردلی » کبی اون اوچونجی عصر عاشق لرینه انحصار ایتکدهدر . ادبیات تاریخمزك بو بونك بوشلقی دولدور مقیچون ، زمانلرینی تعیین ایده بیلدیكمز بعض ساز شاعر لر حقهده کی نوطر مزی بو صحیفه لرده پیدرپی نشر ایتك ایستوروز . بو خصوصده کی وثائق قداندندن دولایی ، بونوطر لك نه قدر بسیط و ناکافی اولدیغنی بیلمز دكلز ؛ آنجاق ، بو مجهول و قاراکلق ساحه اوزرینه سربيله جك ضعیف ایشق لر ك بيله ملی ادبیات تاریخز اعتباريله فائده دن خالی اولمادینی قناعتنده یز .

...

ساز شاعر لرینك اثر لرینی ده احتوا ایدهن بعض اسکی مجموعه لرده يك نادراً « اوکوز دده » آدلی بر شاعر ك منظومه لرینه تصادف ایدیلر . بوساز شاعرینك آشاغی به نقل ایتدیكمز ایکی منظومه سی ، تاریخی ماهیتده برر دستان اولق اعتباريله ، « اوکوز دده » نك ، اونجی عصر ك صوکلرنده یاشایان یکچیری شاعر لرندن اولدیغنی کوسته ریور . منظومه لر ك بری بودر :

سلطان مرادك آرسلائی عجمی سیر ایتدکی کلدك کسدك دعوانك آردسین عهد و امان ایتدکی کلدك

سکا اولمش حقدن نظر بحرلر دریاده بوزر شاه اوینده ایکلیوب کزر یاورسین قایدکی کلدك

دون و کون چاغیرم پیرلره صیفنیرم کرچك ارلره آدی بیلنمز برلره قلعه لر یایدکی کلدك

به حقك سوکیلی قولی یارد مجیک محمد علی قلعه لر ك ایچی طولی لشکری دوکدکی کلدك

فرهاد باشاده براردر اوندی حق نظری واردر عجمك ارلری کوردر کلبنك چکدکی کلدك

به کورك سردار ك خاصین عجمه صاچش آغوسین به شاه اوغلنك یاورسین یوودن قایدکی کلدك

چکیلوب کلور کروانی پادشاهسك سور دورانی سلطان مرادك اورانی عجمی بوتدکی کلدك

عجمی یونقمده قصدی ابداللر ك کبیر پوستی اوکوز دده دیر حق دوستی اللهدن قورقدکی کلدك .

بو مرد ، ساده ، خشین فقط جانلی ادا ، اونجی عصر ساز شاعر لرینك و اوعصر خلق شعر لرینك خصوصیتینی حائزدرکه ، اون برنجی عصر ك ایلک نصفنده ده دوام ایتشهده ، اون ایکنجی عصر دن اعتباراً ده کیشمشدر . بو « به » لی خطابله ، « اوکوز دده » نك روم ایلی اهالیسندن اولدوغنی ده آرزوق ایما ایدیلور : اونجی عصر شاعر لرندن واردار یکجیله مشهور « حیرتی » نك : « به بو روم ایلریدر بونده غزل خوانلر اولور » مصراعيله باشلایان غزلی قیلندن اثرلره ، اک زیاده روم ایلی شاعر لرده تصادف ایدیلر . دستانك سکر محالی قطعه لرله یازیله سی ده اسکیلکنه بردیلدر . اونجی وداها اولکی عصر لرده يك مبذول اولان بو سکر محالی دستانلر ك برنجی ، حتی ینه بو عصر دن باشلایارق ، اون بر محالی دستانلر طوطقه باشلامشدر . مع مافیه دستانك حکایه ایتدیکی حادثه یعنی « فرهاد پاشانك ایران سفر لرنده ، وققتلر قازانه رق شاه اوغلنك یاوروسنی سلطان مراده کتیرمه سی » تاریخاً يك مشهور بر حادثه در : سردار فرهاد پاشانك عجم شهزاده سی « حیدر میرزا » ومعیتمده کی ایران رجالیله برابر استانبوله کله سنی - ۹۹۸ ربیع الاولنك ۲۲ نجی پرشبه کونی - ، استانبوله صلح مذاکره لرینك نتیجه لر ك ایران محارباتنه نهایت ویریله سنی تاریخ لر مز اوزون اوزون یازارلر . [بالخاصه بو خصوصده استحضاراته مأثور اولان مورخ « سلائیکی » به باقکز : ص ۳۶۰ - ۳۶۳] . بو بونك شاعر « باقی » : « شادکام اولسون عجملر کوزلری آیدن ینه » میر حیدر نور چشم خسرو ایران کلور « بیتله بو حادثه به اشارت ایتشددر . آ کلاشیلور که بودور یکچیری ساز شاعر لرندن اولان « اوکوز دده » یوقاریکی شعريله ایشته بونی آ کلامشدر . اوزون وزحمتی ایران سفر لرینك بو صورتله یتمه سی غالباً « اوکوز دده » بی فضله نهییج اولاجق که ، ایران شاهی لماندن بوایکنجی منظومه بی ده یازمشدر :

به بو سویلین دبل قدرت دیلدر جله یارادیلش خلقك قولدر بکله ارمغان شاهك کلیدر امرزای خوشجه طونك اغالر

امرزای آ کان شاهی سوندر میدانده اوینانان طویدر چوکندر

اوسکوفی آلیندی یاورو طوغاندر امرزای خوشجه طونك اغالر

آلنیمه یازیلان قره یازیدر امرزام بابانك ایکی کوزیدر سرایده بیلنمش کوربه کوزیدر امرزای خوشجه طونك اغالر

دکه بابا قیاری اوله اوغلنه صالدى غریبلکه باقان بولنه بزدن سلام اولسون عثمان اوغلنه امرزای خوشجه طونك اغالر

فرهاد پاشا ایلزه کلدی های یگه مدم یاوروجم آلدی های حسرتز قیامته قالدی های امرزای خوشجه طونك اغالر

قانی بنم جرلرم نوکرم یدی ییلدر بن بودردی چکرم زبون اولدم درت یانعه باقارم امرزای خوشجه طونك اغالر

آقار کوزلرمدن قانیله یاشم دون وکون حسرت چکمه در ایشم هم اهلیم عیالم اوغلم بولداشم شونلری ده خوشجه طونك اغالر

اوکوز دده دورمه سویله سوزکی حقه طوغری طونوب کیدر اوزیکی بزم ایچون اوپك ایکی کوزینی امرزای خوشجه طونك اغالر

هرقطعه ده صو ك مصراعك تکررینه باقیلرسه ، بونك داها زیاده بر « تورکو » اولدیغنه و اوصیراده خلق آراسنده ، یکچیری اورته لرنده ، قلمه لرده ، سرحدلرده ترنم ایدیلدیکنه حکم اولونه بیلر . اون بر محالی قوشمه طریزله یازیله سی ده بونی مؤیددر . ایشته بوايضاحات ، « اوکوز دده » نك مجری اونجی عصر ك ایکنجی نصفنده یتشمش یکچیری عاشق لرندن اولدیغنی قطعی صورتده آ کلائیور . « یاوروز » ك مصر سفری حقهده کی کوچوك بردستان پارچه سنك قائل « بخشى » استثنا ایديله جك اولورسه ، شیمدی به قدر بو عصره منسوب بر ساز شاعرینی قطعیته تثبیت ایتشمش اولدیغمز ایچون ، « اوکوز دده » ، اسکیلکی اعتباريله ده آبریمه شایان اهمیت بر موقع آلمش اولور . بعض نور کولریله ، « طونه » حقهده يك کوزه ل بر منظومه سنه ، داها یکی زمانه عائد مجموعه لرده تصادف ایدیلن « اوکوز عاشق » آدلی شاعر ك ، هر حالده بزم « اوکوز دده » دن داها مؤخر - و بو بونك بر احتمالله اون برنجی عصر ك ایکنجی نصفنه منسوب - بر یکچیری عاشقی اولدیغنی ده علاوه ایده لم .

کوی سبیلی زاده محمد فؤاد

استانبول دواالفنوشنده « تونك ادبیاتی تاریخی » مدوسی